

Bylo to období dobrodruhů
Rozhovor se Zdeňkem Nushartem

45

Sami o sobě
Zprávy o dění ve sdružení

12 13

Zájmy, vztahy, vlivy
Třetí díl povídání o „nesmrtelných“ oddílech

14

Obrázky z proužků
Námět na rukodělnou činnost

20

Vršovický koláč

V sobotu 3. října 2009 se na Kubánském náměstí ve Vršovcích konal 13. ročník Vršovického koláče – akce pro širokou veřejnost, se vstupem zdarma. Hlavním garantem a pořadatelem této akce je Pionýrské centrum Praha 10 ve spolupráci s pionýrskými skupinami z Prahy 10 – 73. PS, 76. PS, 96. PS a PS Beta. Vršovický koláč je tradiční pionýrská akce, pořádaná ve spolupráci s obvodním úřadem a pod záštitou starosty Prahy 10. Koná se u příležitosti zahájení nového školního roku a letos se stal i součástí Dnů Prahy 10. Střídali se tu muzikanti a účastníci Dětské Porty, kapely, jako tradiční THT, která na této akci hraje již 13 let, dále pak Jameki z Poličky, Pouta z Pardubic a další. Program pro děti, tentokrát pod názvem „Cirkus bude“, se soutěží i kostýmy v duchu cirkusového prostředí zajistila 96. PS pod vedením Lucie Neradové a Františka Pešuly. Pořadatelskou službu, zajištění stánků a stravování

pořadatelů zajišťovala PS Beta. Účastníci měli v 15 soutěžích možnost utkat se o drobné odměny i zkusit štěstí při losování o hlavní cenu – velký Vršovický koláč. Celkem se v průběhu dne losovalo šestkrát. Nabídku činností dále doplnila ZUŠ Bajkalská, ekologický program „Tonda

Obal na cestách“, Klub vojenské historie Praha s historickými motorkami, které si děti nejen prohlédly, ale měly možnost se i nechat svázat, dále Svaz dobrovolných hasičů z Kolovrat, který děti seznámil s hasičskou technikou a předvedl ukázky z činnosti hasičů. Akce se zúčastnila i občanská sdružení Děti pro život a MJ – Reflex.

Dětem i dalším účastníkům se 13. ročník líbil a všichni si ho pochvalovali.

Počasí nám přálo a návštěvníků bylo přes 2000.

Na akci se dále podíleli: Magistrát hl. m. Prahy, Základní škola Jakutská, firma AB Party Praha, firma Toi-Toi Slaný, PRE Praha a další. Poděkování za přípravu a realizaci celé akce patří dobrovolným pracovníkům pionýrských skupin 96. PS a PS Beta a pracovníkům Pionýrského centra Praha 10, zejména Jiřímu Bejčkovi, Lucii Neradové, Františku Pešulovi, Jiřímu Weiserovi a synům, Michaelu Fojtíkové, Ivaně Ungerové, Lucii Ungerové, Jiřímu Krivčíkovi, manželům Votavovým, Braňovi Lipčinskému, Filipovi a Robinovi Mokřým, Ivetě a Lukášovi Vartovým, Dáše Vystrčilové, Jitce a Lucii Duškové, Markétě Lebduškové a Markétě Chaloupkové a dalším 30 pořadatelům.

Tonda Unger

Když jsem psal úvodník minulého čísla Mozaiky, podle kalendáře bylo ještě léto. Dokonce při pohledu z okna to tak vypadalo. Od té doby je všechno jinak, i sněhovou kalamitu jsme měli. Nepíšu o tom proto, abych vás informoval o vývoji počasí, to asi není potřeba.

Spíš je to takové zamyšlení nad tím, proč je měsíčník jako Mozaika v době vydání vždycky tak trochu časově mimo a v číslech vycházejících mezi ročními obdobími je to obzvlášť patrné. Dočtete se tu o letních tábořích, protože listopadové číslo se připravuje v říjnu, kdy tyto příspěvky ještě přicházejí. Najdete tu ale i náměty na hry do klubovny, které jsou tu právě proto, že léto už je dávno pryč. Tak snad někoho ty táborové příspěvky potěší alespoň jako nostalgická vzpomínka na prázdniny, která mu možná zrovna poběží hlavou, když bude s dětmi v klubovně zkoušet jednu z her ze strany 15.

Když už jsem se tak zamyslel nad tím, jak ten čas utíká, stojí za zmínku, že toto číslo Mozaiky nepřipomíná jen v paměti blednoucí letní prázdniny, ale i minulost mnohem vzdálenější. Na mnoha stránkách si totiž připomínáme události dvacet let staré, které měly na naše sdružení zásadní vliv.

Třeba přijetí Úmluvy o právech dítěte (v listopadu 1989), ke které se Pionýr hlásí ve svých základních dokumentech, ale snaží se ji i naplňovat a připomínat.

Ale také významné změny, které začaly v naší společnosti probíhat před dvaceti lety. Někteří čtenáři je vůbec nezažili, jiní se na nich tak či onak podíleli, například já byl tenkrát ve čtvrté třídě, kam cinkání klíčů příliš nedoléhalo. Přesto, kdyby se neozývalo, nejspíš by se nekonala ani konference, která v lednu 1990 rozhodla o obnovení činnosti Pionýra, jako samostatné demokratické organizace, což je událost, kterou si pochopitelně připomínat musíme a ještě v dalších číslech připomínat budeme.

A i když se říká „kdyby, chyby“, tak mi přišlo na mysl, že kdyby se uvedené události nestaly, nejspíš byste ani nečetli tuto Mozaiku, nebo by třeba vypadala úplně jinak. Možná by byla mnohem lepší a vtipnější. Anebo taký ne, kdo ví...

Jakub

Kalendárium 2009/2010 nabídkový plán akcí a soutěží

Listopad 2009			
20. – 22. 11.	Pionýrský Sedmikvítek – folklórní tance	Příbyslav	KOP kraje Vysočina
28. 11.	Pionýrský Sedmikvítek – PRO ROCK	Praha	POP
Prosinec 2009			
12. 12.	Pionýrský Sedmikvítek – Clona	Děčín	96. PS Veselí medvědi a 69. PS Netopýři
Leden 2010			
15. – 17. 1.	Pionýrský Sedmikvítek – Výtvarná a rukodělná činnost	Kopřivnice	PS Obránců míru Kopřivnice
29. – 31. 1.	Ledová Praha	Praha	Pionýr, Nadace Dětem 3. tisíciletí
29. – 31. 1.	Pionýrský Sedmikvítek – Dětská Porta	Praha	96. PS Veselí medvědi
30. 1.	Koncert Děti dětem	Praha	Pionýr, Nadace Dětem 3. tisíciletí

Další významné republikové akce průběžně doplňujeme.

Rádi otiskneme i regionální a místní akce, o jejichž zařazení projeví organizátoři zájem.

1 Podzimní prázdniny 32. PS Pláňata

2 13. ročník Vršovického koláče

4 Bylo to období dobrodruhů – rozhovor se Zdeňkem Nushartem

5 Informace z jednání VV ČRP a z ČRDM

6 Podzimní stezka Polabím – reportáž

7 20. narozeniny Úmluvy o právech dítěte

8 Evropské setkání ve Vídni – příprava mezinárodního tábora 2010

9 Jak to vidí naši partneři – povídání o mezinárodních aktivitách

10¹¹ Tržiště nápadů a zkušeností; Robin a Páťa

12¹³ Sami o sobě – zprávy ze sdružení

14 Zájmy, vztahy, vlivy – „nesmrtelné“ oddíly 3

15 Hry nejen do klubovny

16¹⁷ Táborový koutek – poslední připomenutí letošních letních prázdnin

18 Záhadné vědní obory – kvíz

19 Kaleidoskop

20 Obrázky z proužků – námět na rukodělnou činnost

foto na titulu: David Urban

Bylo to období dobrodruhů

V dalším ze série rozhovorů připomínajících obnovení činnosti Pionýra v roce 1990 si pohovoříme opět s někým, kdo byl v devadesátých letech přímo ve středu dění. Ing. Zdeněk Nushart byl v období 1991 – 1997 ekonomem Pionýra. I po více než deseti letech zůstávají v hospodaření sdružení jasné stopy jeho práce.

Blíží se 20. výročí fungování obnoveného Pionýra. Předpokládá jsi v lednu 1990, když se rozhodlo o pokračování, že se Pionýr udrží?

Bylo to sice trochu naivní, ale byl jsem o tom přesvědčen. Nebyl jsem žádný funkcionář celostátního rozměru, ale znal jsem poměry naší skupiny a naší obvodní organizace na Praze 3 a právě z toho vycházelo moje přesvědčení, že Pionýr jako svébytná organizace má svoji budoucnost.

Co bylo na té době zvláštní a zajímavé?

Zvláštní bylo to očekávání plné otázek v novém neznámém časoprostoru. Zvládneme to? Jak a kam směřovat? Co musíme udělat nejdříve? A co na to všechno okolí?

A co bylo pro mě v té době nejzajímavější? Lidi. Myslím tím ty desítky a stovky úžasných lidí, které jsem do té doby neznal a kteří s obrovským nadšením šli společně do toho neznámého, do práce s dětmi v nové době, s novým pojetím, ale především s novými problémy. Právě toto množství lidí mě přivedlo k myšlence, že je potřeba udělat pro Pionýra i něco na celostátní úrovni.

Jaké byly v té době představy o budoucnosti Pionýra? Které z nich byly třeba dnešní realitě nejbližší?

K mému překvapení se představy lidí o budoucnosti Pionýra v zásadních věcech nelišily. Bylo to určitě dáno i tím, že řada lidí a skupin z organizace odešla a většina z těch, kteří zůstali, potřebovala najít společný cíl. Pochopitelně při zachování různosti v jednotlivých krajích, okresech, skupinách i oddílech. Obsahově jsme tedy zachovali

různorodost činnosti, ale hledali jsme společné zájmy a pochopitelně i problémy, které ta doba přinášela. Dnešní realitu organizace si netroufám hodnotit, věci sleduji pouze zpovzdálí, ale přesto se domnívám, že jsme tehdy chtěli být víc spolu, dýchat jeden za druhého. Ale to je asi dáno dobou, jsme o dvacet let dále a společnost se vydala cestou opačnou, tj. zaměření na individualitu. Jestli je to dobře, nebo ne, to si musí zodpovědět každý sám. Ale možná to je otázka k zamyšlení pro organizaci, jako je Pionýr.

Co byla v začátcích největší překážka? A jak se ji podařilo překonat?

Těch věcí byla určitě celá řada, a to v různých rovinách. Nejprve byla potřeba překonat vnitřní rozkolísání organizace a nasměřovat ji do budoucna. Určitě velmi složité, ale k mému úžasu jsme to postupně zvládali. Obrovským problémem se stalo chápání naší organizace ze strany rodičů, státních institucí, ostatních dětských a mládežnických organizací a nakonec i veřejnosti jako celku. Doba nám příliš nepřála, historické souvislosti byly ve vztahu k okolnímu světu velkou přítěží. Ve většině případů určitě neoprávněně, ale vykládejte to někomu v té době.

V neposlední řadě byla potřeba organizaci postavit na vlastní nohy, osamostatnit z hlediska ekonomického, materiálního a prostorového zabezpečení. Zdaleka není pravda, že jsme všechno měli z minulosti. V mnohých případech byl opak pravdou, některé skupiny se ocitly na ulici a bez jakéhokoliv vybavení. Zvláště tam, kde bylo dříve příliš silné pouto na školství. Tato oblast mě osobně asi zaujala nejvíce a zapojil jsem se do jejího řešení na pražské i republikové úrovni. Myslím, že díky naší práci i díky pochopení řady lidí se zdravým rozumem ve veřejné správě (MŠMT, magistráty, okresní úřady, obce) se i problémy v oblasti ekonomického zajištění organizace podařilo překonat, což pochopitelně hodnotím pouze k období první poloviny devadesátých let.

Ústředí Pionýra – jak si to tenkrát prožíval?

Sám osobně jsem zvažoval, jak dál. Činnost ústředí organizace se v té době

úplně nově definovala a bylo zřejmé, že nikdo nechce žádný přebujelý aparát. Na druhou stranu organizace potřebovala nutně zastřešit na celostátní úrovni a to nemohlo běžet přes dobrovolné vedoucí.

Zapojil jsem se do činnosti Ústředí Pionýra a většinu toho období jsem prožil ve složení Jirka Smolík, Zdena Schwarzerová, Alena Stachová, Irena Černá a já. Bylo to období hektické, často jsme nevěděli, čím nás kdo překvapí, a někdy ani, jak dál. Bylo to období dobrodruhů v tom dobrém slova smyslu. Ústředí však nestálo o samotě, naopak. To, že nás obklopovala ta spousta skvělých dobrovolníků, to nás dobíjelo a to nám dávalo energii do dalších ne vždy lehkých dnů. Bylo to krásné, ale taky náročné a síly určitě postupně docházely.

Ing. Zdeněk Nushart

Vystudoval jsem Vysokou školu ekonomickou, celý život jsem se ekonomikou a kontrolou (třeba jen okrajově) zabýval a dnes pracuji jako vedoucí odboru interního auditu na Státním fondu životního prostředí.

Celý život žiji v Praze a dnes naopak toužím z Prahy se odstěhovat.

Celý život mě baví sport a snažím se mu věnovat i dnes v rámci možností – alespoň se synem.

Celý život mě baví tancování a v posledních letech se mu věnujeme s manželkou i v rámci taneční školy – úžasně nás to dobíjí (a jak se při tom báječně pohádáme).

Celý život mně nic neříkalo chalupaření, ale jak se hodnoty mění, tak společně s rodinou posledních pár let budujeme svoje malé hnízdečko na klidném místě daleko od chaosu dnešní civilizace.

Po těch dvaceti letech, myslíš, že tehdy mělo být něco učiněno jinak? Bylo správné rozhodnutí nechat si název Pionýr?

Po bitvě je každý generál. Dvacet let, která od té doby uplynula, nezměnilo jenom Pionýra, ale celou společnost. S odstupem těch dvaceti let se domnívám, že obhajoba názvu Pionýr byla správná a činnost těch skutečně dobrých oddílů a skupin to prokazuje. Dnes už historické souvislosti zesměšňují pouze dějinné filmy či hloupí lidé. Dnešní společnost má úplně jiné starosti. Jestli dnes někdo pracuje dobrovolně s dětmi, tak rozumný člověk to určitě ocenit dokáže. Neříkám, že to platí vždy a všude, ale určitě se tento názor prosazuje víc a věřím, že do budoucna převládne.

A jestli jsme mohli dělat některé věci jinak? No určitě. Už z toho, co jsem řekl, vyplývá, o jak hektické období se jednalo. Z toho logicky plynuly i dílčí chyby. A znáte to, kdo nic nedělá, nic nezkaží.

Zahraj si na věštce – jak si představuješ sdružení Pionýr v roce 2020?

Já radši věštit nebudu, už jsem se v životě několikrát zmýlil. Ale jsem přesvědčen, že i v roce 2020 bude Pionýr existovat jako svébytná moderní organizace plná skvělých lidí, kteří věnují svůj čas práci s dětmi. Co považují za hodně důležité, je to, aby byly v té době v organizaci také ty děti. Určitě ale vy všichni víte dneska lépe než já, jak toho dosáhnout.

Na závěr očekávatelná otázka, co bys popřál Pionýru k těm bližším narozeninám?

Co popřát Pionýru – bude to asi banální, ale o to upřímnější.

Co nejvíce úžasných instruktorů a vedoucích, co nejvíce nadšených dětí, co nejvíce nápadů při práci oddílů a skupin.

Co nejvíce chuti spolupracovat a komunikovat mezi sebou, co nejvíce elánu při jednání s okolním světem.

A k tomu všemu jako základ pocho-pitelně hodně zdraví, štěstí, osobní a pracovní spokojenosti.

Když tohle všechno vyjde, tak se o Pionýra nebojím.

ptal se Martin

Výkonný výbor ČRP

Výkonný výbor České rady Pionýra se v pátek 9. října sešel v poněkud skromnějším složení než obvykle a navíc jen na několik hodin, nicméně i tak projednal řadu témat. Po úvodních náležitostech jsme přešli rovnou ke kontrole úkolů z předešlých jednání – aktuálně se hovořilo hlavně o nedodaných písemných výstupech z revizí SKOP, MKOP a LKOP. Jejich dodání bylo uloženo k nejbližšímu dalšímu jednání VVČRP.

Na programu bylo i téma vzdělávání, například žádost o změnu garanta pionýrského vzdělávacího centra Královéhradecké KOP či postup řešení

problému s několika neplatnými osvědčeními vydanými PVC SKOP.

Nedílnou součástí každého jednání VV jsou i ekonomické informace, z nichž stojí za připomenutí například zpráva o průběhu schvalování projektu podaného Pionýrem na Evropský sociální fond. (Bude-li projekt nakonec schválen, jistě o tom budeme informovat.) Po ekonomické stránce jsme hovořili o mezinárodních táborech Pionýra – o tom již proběhlém i o tom chystaném na rok 2010, jehož organizátoři budou přizváni k příštím jednání VV.

Jako obvykle v tomto období, se i tentokrát výkonný výbor zabýval

vyhodnocením soutěže Sami o sobě, o své činnosti, do které se přihlásilo 7 pionýrských skupin, z nichž nejúspěšnější byla letos PS Obránců míru z Kopřivnice.

Příjemným bodem programu bylo i schvalování návrhu na vyznamenání, který zaslala Karlovarská KOP. Víc neprozradím, abych oceněnému nekazil překvapení.

V příštím čísle najdete zprávu z listopadového jednání České rady Pionýra, které by mělo být dost netradiční, tak uvidíme.

Jakub

Město dětem

Česká rada dětí a mládeže v současné době připravuje publikaci „Město dětem“ aneb „Jak kraje, města a obce podporují či mohou podporovat sdružení dětí a mládeže“. Tato kniha by se měla stát pomocníkem či motivací měst a obcí k podpoře občanských sdružení pracujících s dětmi a mládeží. Jak všichni víme, podpora kraje, města či obce je pro činnost našich sdružení velmi důležitá, lze dokonce říci, že téměř nezbytná.

V knize budou proto uvedeny konkrétní příklady měst a obcí, kde tato podpora dobře funguje, dále pak náměty a formy takovéto podpory. Kniha bude určena především starostům a odpovídným pracovníkům měst a obcí (aby pochopili, co potřebujeme), dále pak členům občanských sdružení (aby zjistili, co mohou udělat).

Aby bylo možné v publikaci uvést zajímavé příklady z praxe, kde taková

podpora funguje, je třeba i vaše pomoc. Autoři hledají města, která nějakým zajímavým a kvalitním způsobem podporují dlouhodobé aktivity a činnost sdružení dětí a mládeže. Konkrétně města, která:

- hledají pro financování jiné zdroje než standardní rozpočty (např. výnosy z herních automatů, nadační fond apod.);
- do tvorby grantových či dotačních pravidel zapojují či zapojily sdružení, popřípadě jiné subjekty či osoby spojené s výchovou dětí;
- poskytují podporu na více než jeden rok;
- mají transparentní, jednoduchý a srozumitelně popsaný grantový či dotační program, který je pro sdružení vyhovující;
- cíleně podporují i ad hoc věci, např. opravy kluboven či základen.

Autoři budou vděční za jakýkoli dobrý tip na vaše město či město z okolí, o kterém víte, že zde funguje některá z výše uvedených činností. Případné náměty prosím zasílejte do konce listopadu na adresu sejtka@crdm.cz. Další cestou, jak přispět, je vyplnění krátkého dotazníku, který najdete na internetové adrese www.adam.cz/mesto-detem (také do konce listopadu). Oběma způsoby pomůžete s přípravou publikace, která může být jednou užitečná i pro vás.

red

Podzimní stezka Polabím 2009

6. ročník

Již po šesté se uskutečnil v sobotu 3. října 2009 v Brandýse nad Labem turistický pochod a jízda na kole „Podzimní stezka Polabím“, jehož pořadatelem byla turisticko – branná Pionýrská skupina „Střelka“ Kostelec nad Labem se svými oddíly v Kostelci nad Labem, Brandýse nad Labem – Staré

Boleslavi a Čelákovících. „Podzimní stezka Polabím“ je doplněním turistické nabídky v oblasti Polabí a zejména mladší sestrou „Jarní stezky Polabím“, kterou pořádá KČT Neratovice v měsíci dubnu a na jejímž pořádání se naše PS rovněž podílí svými členy KČT.

Z hlediska počasí to byl nejvydařenější ročník (ještě lepší než v loňském roce), nespadla na nás mlha, ani déšť, ani zima, naopak bylo teplotně tak akorát na pochod a na cestu svítilo sluníčko s modrou oblohou. Účastníci pochodu a jízdy na kole se opět rekrutovali z celé řady míst v okolí (Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, Hlavenec, Sluhy, Kostelec nad Labem, Mratín, Tuhaň, Netvořice, Týnec nad Labem, Zárby, Neratovice, Libiš, Milovice, Poděbrady, Dobrovice, Praha, Kolín, Mělník, Mladá Boleslav, Čelákovice). Po velmi „hubených“ letech našli cestu na „Podzimní stezku“ i cyklisté a využili všechny tři nabízené trasy. Pochodu a jízdy na kole se zúčastnilo pět pionýrských skupin: obě z Kostelce nad Labem (Střelka a Mladý vodák), tradičně mohutné zastoupení měla PS Klub dětí Dobrovice a po 2 členech ze 188. PS T. O. Bobříci z Prahy a 1. PTS Táborník Mladá Boleslav.

Na trase

Letošní trasy se 151 účastníkům (toto číslo se každoročně zvyšuje), z nichž tvořily 40% děti a mládež do 18 let (přesně 61, což je velmi pozitivní), opět velmi líbily, k čemuž přispělo i již zmíněné moc pěkné podzimní počasí. Pro letošní rok jsme připravili několik novinek, zejména dvě varianty startu, a to jak na tradičním místě v Brandýse nad Labem na Ostrůvku, tak v Kostelci nad Labem na nádraží ČD (této možnosti využilo 28 účastníků). Další novinkou bylo celkově 11 nabízených tras, z toho tři cyklistické,

takže nabídka byla opravdu široká. Tak jako v loňském roce, dali letošní pěší účastníci hlavně přednost nejkratší trase, tentokrát v délce 12 km: Brandýs nad Labem – Hrušovské stromořadí – Popovice – Kuchyňka – Brázdim – Popovice – Hrušovské stromořadí – Brandýs nad Labem. Na rozdíl od minulých let se zvýšil počet účastníků na delších trasách (celkem 59) a našli se i stateční na trase 35 km. Téměř polovina účastníků zavítala v rámci pochodu na zříceninu hradu Jenštejn a řada z nich i na zámek Ctěnice. Na hlavním kontrolním stanovišti čekala na zúčastněné děti možnost zasoutěžit si za sladké odměny a v cíli na „Ostrůvku“ pak byly pro všechny připraveny hezké pamětní listy, odznaky pochodu a nabídka triček s emblémem pochodu.

Nejstarší účastníci se (podle účastnických lístků) stala paní Eva Lindová z Čelákovic – 80 let.

A co na závěr?

Snad jen to, že se letošní ročník mimořádně vydařil a že jste všichni co nejsrdečněji zváni na 7. ročník Podzimní stezky Polabím, který se uskuteční s největší pravděpodobností v sobotu 2. října 2010 a o kterém bude široká veřejnost včas informována za pomoci

tisku a letáků. Takže si stačí jenom tento termín zapsat do svých diářů a kalendářů a těšit se na opět nové trasy, které má již pořadatel připraveny. Ve snaze rozšířit podmínky pro účast většího počtu účastníků jsou opět připravovány nějaké novinky, mj. další rozšíření startu o jedno místo – zřejmě v Lysé nad Labem.

Je slušností poděkovat městu Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, za jehož grantového finančního příspěvku se akce realizovala, a vojenské posádce Stará Boleslav, která nám již tradičně vyšla vstříc s prostorem startu a cíle. Úplně na závěr chceme vyjádřit přesvědčení, že tak, jak stoupá účast veřejnosti na Podzimní stezce, bude stoupat i zastoupení prvků Pionýra.

Za pořadatele

*PS MOV „Střelka“ Kostelec nad Labem
Ing. Jiří Vostřel, vedoucí PS*

Narozeniny Úmluvy

Potřeba formulovat práva dětí přišla až po první světové válce. V roce 1924 Spojené národy vyhlásily základní dětská práva. Následovala Deklarace dětských práv v roce 1959, která ale byla jen

slavnostním vyhlášením, nikoli právním dokumentem. Dne 20. 11. 1989 byla Valným shromážděním OSN přijata Úmluva o právech dítěte, ke které se přihlásily téměř všechny státy světa.

Protože zájmy dětí jsou našemu sdružení vlastní, hlásí se k ní i Pionýr. V roce 2001 se například podílel na vydání publikace „Ahoj, Úmluvo“, v roce 2007 sám vydal brožurku „Úmluva o právech dítěte, Povídání a nápady pro učitele, vedoucí a vychovatele, děti i jejich rodiče“.

Právy dětí, ale i všech lidí obecně, se zabývá i řada dalších organizací a iniciativ. Každá po svém a z trochu jiného pohledu, hlavní zájmy se přesto často prolínají. Jednou z nejznámějších organizací, hájících lidská práva po celém světě, je Amnesty International (www.amnesty.cz), která vede kampaně, pořádá akce pro veřejnost, zviditelňuje konkrétní případy porušování lidských práv, věnuje se i osvětě a vzdělávání. Na jednu z jejích iniciativ jsme odkazovali i v předcházejícím čísle Mozaiky Pionýra.

U příležitosti dvacátého výročí Úmluvy o právech dítěte jsme položili několik otázek právě zástupkyni AI Andree Votrubové.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Úmluva o právech dítěte je závazný právní dokument, který platí téměř na celém světě (není ratifikován v USA a Somálsku). Přinesla za 20 let v praxi posun k lepšímu? Ať už v prosazování práv nebo i vnímání tohoto tématu.

Přijetí Úmluvy můžeme bez nadsázky označit za přelomový moment ve vývoji pojetí práv dítěte. Jejich kodifikací v jednom dokumentu totiž dítě získává status svébytné lidské bytosti, která už jen kvůli své zranitelnosti má nárok na zvláštní ochranu. Úmluva tak definovala zásadu přednostního práva dítěte, přiznala mu jednoznačnou právní subjektivitu, díky níž se může svobodně vyjadřovat ve všech záležitostech, které se jej týkají, především při soudních řízeních, a poprvé také definovala chápání pojmu dítěte jako každé lidské bytosti do věku 18 let. Úmluva rovněž vytvořila právní podmínky pro monitorování praktického plnění tohoto dokumentu, každý smluvní stát musí Výboru OSN pro práva dítěte pravidelně předkládat zprávy o její implementaci. Úmluva navíc mnohé státy

inspirovala k přijetí zákonů pro lepší ochranu dětí, například Burkina Faso vytvořila tzv. Dětský parlament, který přezkoumává navrženou legislativu, v Jihoafrické republice vedla k zákazu tělesných trestů a přispěla k rozvoji samostatného soudního systému pro mladistvé, podobně Ruská federace ustavila síť rodinných soudů a soudů pro mladistvé, Eritrea vydala přechodný trestní zákoník, který penalizuje rodiče nebo poručníky dětí za jejich zanedbávání, zneužívání nebo opuštění. Úmluvu provázely rozsáhlé informační kampaně, aby samotné děti věděly, že mají svá práva, i když samozřejmě v mnoha regionech je tato otázka víceméně passé. Pokrok je tedy zřetelný, ale mnohem víc práce se ještě musí udělat, aby došlo k zásadní změně k lepšímu. A nemělo by to trvat dalších dvacet let.

Úmluvu ratifikovaly téměř všechny státy světa, přesto je situace dětí po světě velmi různorodá a mnohdy děsivá. Vzhledem k mezinárodnímu záběru AI můžete mít zkušenost, jak zástupci některých států, které Úmluvu přijaly, vysvětlují, že ji nedodržují? (Pokud se jich na to vůbec někdo ptá?)

Na plnění práv obsažených v Úmluvě dohlíží mezinárodní orgán OSN složený z nezávislých expertů. Z ratifikace dokumentu nevyplývá možnost sankcí, má spíše morální a politický význam. Nicméně mezinárodní a nevládní organizace, které se zabývají ochranou dětí, mají v ruce dokument, na jehož základě mohou ten který stát kritizovat a vyvíjet na něj tlak ke zlepšení situace. Faktem je, že mnohé rozvojové země přijaly Úmluvu proto, aby si na úrovni mezinárodního společenství v otázce lidských práv vylepšily svou pozici jako progresivní a zodpovědné země, nebo si tím zajistily možnost čerpat zahraniční pomoc. Peníze pak kvůli korupci často končí v rukou úředníků. Navíc státy obvykle popírají, že by v této oblasti měly nedostatky, nebo argumentují tím, že na řešení problémů, včetně těch, které se týkají lidských práv obecně, nemají peníze. Prioritou jsou pro ně jiné věci, než jak se daří dětem. Někteří odborníci proto upozorňují na to, že naplnění Úmluvy bude stále pouhým snem, dokud rozvojové země nedosáhnou na určitou úroveň ekonomického rozvoje.

Pro Pionýr je Úmluva o právech dítěte především předmětem vzdělávání. Prostřednictvím různých aktivit seznamujeme děti s jejich základními principy. Vy, i když se věnujete i vzdělávání, se zabýváte spíše situacemi, kdy jsou práva porušována. Je pro vás Úmluva použitelná jako praktický nástroj?

Právě vzdělávání je klíčem k tomu, aby děti dokázaly bránit svá práva i práva druhých lidí. A proto považujeme vzdělávání za důležitou aktivitu, které se věnujeme na středních a základních školách pomocí interaktivních workshopů. Protože se však zabýváme i monitoringem stavu lidských práv a snažíme se o prevenci bezpráví, považujeme Úmluvu za praktický nástroj, na němž můžeme při ochraně dětí stavět. Pokud by Úmluva neexistovala, jen stěží bychom vysvětlovali, proč právě dětem náleží zvláštní pozornost. Poskytuje nám argumenty, s nimiž můžeme naléhat na úřady, které práva dětí opomíjí. Díky článkům, které Úmluva garantuje, můžeme třeba bránit dětské pachatele, kteří mají končit na popravišti. Naše pomoc může směřovat i k dětem původem z náboženských menšin, jimž hrozí diskriminace, či dětem ohroženým sexuálním zneužíváním. Naštěstí existuje větší množství organizací, kterým není situace dětí lhostejná. Protože nechceme, aby se činnosti naší práce překrývaly, můžeme naše kapacity věnovat i jiným problémům.

Máte pocit, že povědomost o Úmluvě o právech dítěte i dalších podobných dokumentech mezi lidmi stoupá?

Máme zkušenost, že na školách povědomí o Úmluvě a podobných dokumentech mezi studenty i učiteli mírně stoupá a situace je lepší, než byla před několika lety. Názory české veřejnosti nemáme statisticky podložené, nicméně máme pocit, že povědomí o právech dětí obecně vzrůstá, i díky mediálně známým případům. O obsahu dokumentu to však patrně již tolik neplatí.

ptal se Jakub

ÚMLUVA O PRAVECH DÍTĚTE

Povídání a nápady pro učitele, vedoucí a vychovatele, děti i jejich rodiče.

DOVAKERIBEN PAL LE CHAVESKERE ČAČIPENA

O Vakeriben, so šaj šegitinel le romane chavenge, lengere dajenge the dajenge, the savore manuŝenge, so len bararen u silkhaven.

Evropské setkání ve Vídni

Mezinárodní organizace IFM-SEI pořádá každoročně evropský seminář. Jeho cílem je setkání všech evropských organizací, sdílení zkušeností na dané

téma a plánování společných aktivit na rok následující. V letošním roce proběhl v termínu 14. – 18. října ve Vídni.

Za Pionýry se semináře zúčastnili hned 3 zástupci, a to Tamara Kunčarová, David Urban a Jiří Let. Ty ve Vídni přivítali pionýřští velvyslanci Jakub Trnčák a Hanka Klimecká, kteří stráví v Rakousku celý následující rok na přípravě mezinárodního tábora 2010 s názvem „Train for Change“ (pozn. více informací o táboře naleznete na www.trainforchange.info). Jejich pobyt je součástí projektu Evropské dobrovolné služby (viz níže). Mezinárodní tábor 2010 pak byl jedním ze dvou hlavních témat celého semináře. Tím druhým byla participace (spoluúčast na rozhodování) dětí v našich organizacích.

kterého může každý navrhnout, co chce během dne dělat. Účastníci tábora se pak dohodnou, co bude daný den na programu. Navíc všichni účastníci woodcrafterských táborů, včetně malých dětí, se plně podílejí na chodu tábora. Pro nás nepředstavitelné vaření, úklid včetně sociálních zařízení a sběr dřeva je rozdělen mezi všechny bez rozdílu věku. Tudíž i malé děti pomáhají v kuchyni. Woodcraft Folk používají tuto metodu jako součást jejich přístupu k participaci, protože děti získávají pocit, že tábor je „jejich“ a nikoliv „pro ně“. Rakouští Kinderfreunde/Rote Falken zase na některých svých táborech používají model tzv. „Kinderrepublik“ (dětské republiky). Ten funguje tak, že si děti volí své zástupce do „vlády“ tábora, kteří následně rozhodují o chodu tábora a připravují část programu. Příkladem takových rozhodnutí může být aktivita, kterou děti zorganizovaly v letošním roce. Ministr životního prostředí (měl na starosti úklid a pořádek v táboře) vyhlásil zákaz používání mostů přes potok, který protékal prostředkem tábořiště, aby snížil počet lidí cestujících po tábořišti a zanechávajících odpady všude kolem. Děti pod dozorem vedoucích pak musely stavět lanové lávky a přecházet z jedné strany tábořiště na druhou jen v nejn nutnějších případech. Nařízení platilo, dokud nebyl tábor uklizen.

V rámci druhého dne semináře se připravoval program již zmíněného mezinárodního tábora. Každý účastník mohl přinést svůj nápad, námět na aktivitu či zkušenosti z podobné akce, které se zúčastnil. Pro přípravu tábora jsme tak získali mnoho podnětů i nabídek praktické pomoci. Závěrem celé akce pak proběhla burza projektů. Pionýři dostali na rok 2010 pozvánku na více než 10 mezinárodních akcí, takže se určitě máme v příštím roce na co těšit. Po náročném

prodlouženém víkendu však opět nastal čas si sbalit kufry a vyrazit k domovu, plni informací a zkušeností od našich kamarádů.

Jak si žijí velvyslanci aneb Evropská dobrovolná služba

Evropská dobrovolná služba (EDS), díky níž mohou být i Kuba a Hanka následující rok v Rakousku, je aktivita podporovaná Evropskou unií skrze grantový program „Mládež v akci“. Jedná se o systém dlouhodobých pobytů v zahraničí, díky nimž může mladý člověk ve věku 18-26 (výjimečně až 30) let strávit 2-12 měsíců v zahraničí dobrovolnou práci na nějakém zajímavém projektu. Za 30 hodin práce týdně je dobrovolník odměněn ubytováním, stravou, místní dopravou, jazykovým kurzem, kapesným, pojištěním, adekvátním proškolením a hromadou nasbíraných zkušeností. To vše finančně zajišťuje Evropská unie, tudíž vyjma peněz „na přilepšenou“ neplatí dobrovolník nic. Na druhou stranu se nejedná o práci, tudíž ani nepobírá mzdu. Více informací o EDS naleznete na www.mladezvakci.cz nebo kontaktujte přímo naše dobrovolníky na info@trainforchange.info.

Jiří Let
foto David Urban

První den po příjezdu byl věnován právě participaci. Zástupci jednotlivých organizací prostřednictvím metody World Café představovali své výchovné projekty a metody, které v organizacích používají pro co největší zapojení dětí do rozhodování. Například britští Woodcraft Folk na svých táborech pravidelně dodržují tzv. Morning Circle (ranní kolečko – nástup), během

kresba: Michaela Kadlecová

Jak to vidí naši partneři

Ať už na stránkách Mozaiky nebo na nějakém setkání jste se již jistě dozvěděli, že v Pionýru je možné organizovat všelijaké mezinárodní aktivity a jednou za čas někam odjet nebo někoho přivítat u nás v Čechách. Stejně tak, jako se informace a zkušenosti z mezinárodních aktivit šíří u nás, tomu je i v ostatních organizacích. Nejednou

se pak naskytne otázka „k čemu je to dobré“? Zeptali jsme se proto několika našich kamarádů ze zahraničí, co si o mezinárodních aktivitách myslí. Odpovědi nám poskytli jak vrcholoví představitelé některých organizací, tak obyčejní vedoucí či účastníci mezinárodních akcí. A zde máte výběr několika z nich.

Otázky pro vedoucí, instruktory a „děti“:

1. Proč jsi se zúčastnil/a tvé první mezinárodní aktivity? Co tě k tomu přivedlo?
2. Co ti mezinárodní aktivity osobně přinesly?
3. Z tvé vlastní zkušenosti, získal/a jsi nějaké nápady či náměty pro činnost s tvým oddílem?

Cassie Bemrose

17 let, Brighton, Velká Británie
Woodcraft Folk

1. Poprvé jsem jela do zahraničí s Woodcraftem v roce 2004 a bylo to právě do České republiky (pozn. Pionýr ten rok pořádal mezinárodní tábor v Ostružně u Jičína). Přišlo mi jako dobrý nápad vyrazit na prázdniny se všemi mámi kamarády a vidět jinou zemi. Čekala jsem, že uvidím věci, které v Anglii nevidím, a také, že potkám nové lidi. A tyto dvě věci se mi splnily a zažila jsem i mnohem, mnohem víc.
2. Skrze mezinárodní aktivity jsem pochopila a naučila se, jak komunikovat s lidmi z různých zemí. Občas jsem se totiž dostala do role, kdy jsem sama něčemu nerozuměla a to mi pomohlo pochopit, jak mám já sama mluvit anglicky s těmi, co se angličtinu učí. Od té doby si na to dávám pozor a s každým se snažím komunikovat tak, aby mi rozuměl.
3. Z mezinárodních aktivit je toho vždycky spousta, co se dá odvézt domů do oddílu. Nicméně nejvíc jsme se asi všichni naučili, jak pracovat ve skupinách jako tým.

Carmen Zuzzi

15 let, Traismauer, Rakousko
Kinderfreunde, Rote Falken

1. Myslím, že jsem chtěla poznat nové lidi. Zajímaly mě cizí kultury, země a především jazyky.
2. V první řadě jsem získala spoustu nových kamarádů, možná kamarádů na celý život... Taký proto, že mám jejich e-mailové adresy a adresy do různých chat-roomů jako facebook nebo msn... a přes internet se s nimi snažím být v kontaktu. A díky tomu také znám několik málo slov v různých jazycích, jako například „krásné ráno“ ☺. Naučila jsem se také nějaké nové hry. Celkově, je skvělé být součástí nějaké skupiny, která tě akceptuje a chce se s tebou bavit a třeba si i něco zahrát.
3. No jasně! Můj oddíl má během školního roku každou středu schůzku, na které si s dětmi hrajeme, ale zároveň jim dáváme možnost se setkat a poznat děti nové. Na zahraničních akcích jsem se naučila pár nových her a hlavně získala nějaké informace o jiných zemích, a tak to používám i v oddíle.

Otázky pro vedoucí představitelů organizací:

1. Jak mezinárodní aktivity ovlivnily vaši organizaci?
2. Jaké to vše mělo výhody pro její členy?
3. Myslíš, že mezinárodní aktivity nějak ovlivňují členskou základnu a lidské zdroje ve vaší organizaci?

Madhu Talwalkar

65 let, Pune, Indie
Anthar Barati — Vice-
President IFM-SEI (region
Asie)

1. Mezinárodní aktivity přinášejí širší pohled do naší organizace, která funguje především lokálně. Společně se díky tomu věnujeme tématům, jako jsou dětská práva, problematika dětské práce. Pomáhá nám to myslet mezinárodně a dělat praktické věci, které místně pomohou.
2. Někteří členové naší organizace si myslí, že propojení s mezinárodní organizací je zbytečné a k ničemu. Jiní si zase myslí, že bychom díky tomu měli získat finanční podporu. Ze strany vedení naší organizace však říkáme, že mezinárodní organizace nám pomáhá především díky inspiraci a sdílení nových nápadů, které na její půdě probíhají. Na základě toho pak můžeme realizovat konkrétní projekty s nějakým přínosem, třeba i finančním.
3. Naši členové díky mezinárodním aktivitám získávají přehled o tom, jak to ve světě chodí. Pro chudší vrstvy z Indie je to velmi důležité. Na některých akcích získávají informace a zkušenosti, ke kterým by se jinak nikdy nedostali.

Günther Leeb

42 let, Vídeň, Rakousko
Kinderfreunde, Rote
Falken — Zahraniční ta-
jemník Kinderfreunde, člen
Kontrolní komise IFM-SEI

1. Pouze za poslední tři roky jsme získali spoustu nových osobních kontaktů na lidi z různých organizací. Oživilo jsme blízký kontakt přes hranice především s vámi z České republiky, ale i z Anglie, Dánska nebo třeba Peru. Jelikož jsme předtím nějaký čas mezinárodní aktivity úplně omezili, tak to chápeme jako velký úspěch.
2. Ti, kteří se účastní našich mezinárodních táborů a seminářů, se naučili hodně o ostatních kulturách, metodách a hrách z jiných organizací. Naučili se ale také jinak pohlízet na vlastní problémy, neúspěchy či naopak naděje. Mnozí se naučili lépe anglicky, jelikož je to hlavní dorozumívací jazyk. Naši členové měli možnost vidět města či země, které by jinak nikdy neviděli. Například naši Falkeni (pozn. 15-26 let), kteří byli v létě v Peru nebo předtím v Kolumbii, mají nyní úplně rozdílný pohled na fungování světa.
3. Zjistili jsme, že mezinárodní aktivity jsou pro některé lidi motivací vstoupit do organizace nebo v ní vydržet déle. Snažíme se takové co nejvíce vysílat na zajímavé semináře či tábory. Když se vrací domů, jejich vyprávění jsou obvykle plná úžasných zkušeností. Zároveň chtějí jet někam znovu. Takže motivují ostatní být více aktivní. To je ten největší přínos.

Vlaštovčí vzkaz

Ke Zdeňkovi na chalupu jezdím rád a často. Posadíme se na zápraží, vedeme řeči a bavíme se pozorováním vlaštovky. Mají hnízdo pod okapem na rohu už mnoho let. Letos jsem přijel pozdě a nestihl jejich odlet. Letos je totiž spousta věcí jinak, hlavně pokud jde o počasí a tím pádem i o přírodu. Sedl jsem si na zápraží a čekal, až Zdeněk přichystá „něco na stůl“. Pak jsem na okenní římse mezi květinami zahlédl vlaštovčí pírkou. Ani nevím proč, ale natáhl jsem se pro ně. K těm prvním třem, která jsem uviděl nejdříve, jsem pak

našel ještě čtyři – zapadly pod stůl. Sedm vlaštovčích per! Nováckovské hledání sedmera vlaštovčích per asi už tak snadné nebude, pro kluky a děvčata přicházející do Pionýra, napadlo mě vzápětí, když jsem ta svá pírkou rozložil vedle sebe na stůl. Já je vlastně také kdysi získal, i když jsme té nováckovské zkoušce říkali docela jinak. Ale patří to k rozhodnutí stát se pionýrem s velkým „P“. A to je můj vlaštovčí vzkaz.

Hadži (scifiveta@quick.cz)

Umět být šikovný

Opět se na táboře ukázalo, že šikovných kluků i děvčat máme hodně, ale i neználků je pořád dost. A tak jsme si domluvili takovou malou prověrku šikovnosti – pro všechny členy oddílu! Žádné složitosti: přišít knoflík, zalátat ponožku nebo přišít záplatu na díрку na oděvu, navléknout gumu do trenýrek, plavek atp.

Inčové pak navrhli i jiné dovednosti, jako složit papírovou vlaštovku (opravdu létající!), papírový kelímek na napití, vyměnit baterku a žárovku ve svítilně (třeba i potmě!). Přidali jsme také zatloukání hřebíků a šroubování vrutů do dřeva, ba i odhady měř a vah (třeba vody, písku, délky atp.).

Inčové už předem trénovali, aby je děcka nezahanbila, a to bylo taky dobře. Zopakovali si své dovednosti nebo získali nové. Nakonec z toho byla docela úspěšná soutěž na téma **Poznej sám sebe** na jeden víkend. Měl jsem z toho radost, protože takhle si představuji praktické uplatňování našich pionýrských Ideálů.

Ono to vlastně ani tak těžké není, jen mít nějaký nápad! A o tom to je, že?

Oddílák Boubín

Zkuste „zrcadlovku“!

Základem je tabulka, na které je 25 polí, černých a bílých jako na šachovnici. V nich jsou na přeskáčku rozmístěna zrcadlově obrácená čísla od 1 do 25 (první řádku tvoří čísla 3, 14, 25, 8, 13, druhou 6, 19, 16, 22, 1, třetí 9, 23, 2, 12, 20, čtvrtou 17, 5, 10, 15, 4 a pátou pak 11, 24, 21, 18, 7). V černých polích jsou číslice bílé, v bílých je to naopak. Jak se zrcadlovka hraje? Soutěžící má na povel co nejrychleji vyhledat čísla od 1 do 25, nebo naopak – což je jistě těžší. Chybně určené číslo znamená bod mínus. Podobné testy prý dělají i kosmonauti a zvládnou ho pod 30 sekund! A jak to dopadne s vámi?

Hadži

z Kudy z nudy – vydalo Sdružení přátel Jaroslav Foglára, Brno 2004

Čtecí štafeta

by se dala zařadit do her, které nemusí každého nadchnout, ale když se čtení dobře vybere je to docela zajímavé i pro tvrdé nečtenáře! Hra je to v podstatě jednoduchá na přípravu i provedení. Potřebujete vybrat nějakou třeba i neznámou knížku či povídku, jejíž děj se může vztahovat i k činnosti vašeho oddílu, nebo dokonce k problému, který právě řešíte.

Délku, tedy rozsah ukázky tvoří buď celá kapitola nebo povídka, ale může to být i několik na sebe navazujících úryvků/výňatků. Předčítají je postupně všichni členové oddílu nebo družiny (podle toho se určí i délka) a knížku (text) si předávají.

Čtení můžete přerušovat (třeba v napínavém okamžiku) a ptát se pionýrů, jak asi podle nich bude pokračovat děj. Pak porovnáte, kdo měl nejlepší odhad nebo představu, nebo necháte hodnocení na dětech.

Samozeřejmě, že o knize, jejím námětu, hrdinech, nebo o spisovateli se dá ještě besedovat. Jinou variantou je, že po přečtení ukázky dostanou děti za úkol namalovat obrázek – ilustraci.

Knihomolka

Robin a Páťa – „Učit se, ne mučit se“

KRESLÍ: J. FILÍPEK – YEEP
PÍŠE: V. TOMAN – HADŽI

Trénujte odhad, paměť, rychlost, přesnost

Podzimní dny jsou jako dělané pro klubovní schůzky, kde se dají hrát nejrůznější hry a soutěže. Už titulky vám může připomenout, které hry vyberete, a na vás nebo instruktořech je, čemu dáte přednost. Jednu velice jednoduchou, ale docela napínavou hru vám nabídnou. Procvičíte při ní postřeh.

Potřebujete co nejdelší pravítko, které pak jeden z hráčů uchopí dvěma prsty za konec, kde jsou nejvyšší čísla! Samozřejmě naplocho k rukám protihráče. Podle délky pravítka je možné, aby držící hráč stál i na židli, zatímco chytající buď také stojí, nebo sedí. Hra tedy může mít i několik obměn.

Druhý hráč totiž drží ruce (jako na tlesknutí) asi 5 cm od sebe těsně

pod pravítkem. Je na něm, aby pravítko chytil, až je první hráč pustí. Podle toho, kde pravítko hráč chytil, určíte, kdo má nejlepší postřeh (odečtete na měřítku). Můžete použít několik variant: Hráč pustí pravítko podle svého rozhodnutí, nebo na tlesknutí či povel vedoucího hry.

Olda Tramp

Pexesa znalostí a dovedností

Je prima, když umíte spojit dvě i více věcí či úkolů dohromady. Například když si sami vyrobíte známou hru pexeso podle svých potřeb, využijete při tom své znalosti a hned i dovednosti. Navíc získáte hru či pomůcku, která se dlouhodobě hodí, třeba pro nováčky, nebo když děláte nějaké akce „otevřených dveří“.

Nejprve si určíte, o čem pexeso bude. Mohou to být třeba turistické značky, rostliny, stromy, zvířata, ale i letadla, auta, sporty – je to na vás, čemu dáte přednost. Podle námětu si určíte i počet hracích karet a systém, který zvolíte. Můžou to být třeba karty s turistickými značkami a ke každé druhá karta s výkladem významu značky.

V oddílu se jistě najde šikovný kreslíř či kreslíři, kteří kartičky se značkami nakreslí a druhé popíší jejich významem. Možná to dokážete vyrobit i na počítači a obrázky a texty na kartičky nalepíte.

No, a je tu jeden provokující námět: Dokázali byste vymyslet pexeso, které by bylo na námět Ideálů Pionýra? Nejde o to, abyste je biflovali, ale hrou si připomínali, co všechno Ideály obsahují.

Kutil

Malé a potřebné figle

Kdoví, zda to slovo znáte, ale pro nás figl znamená, že víme, jak na to, čili jak řešit nějaký problém, být šikovný a poradit si. (Podle slovníku cizích slov to však je trik, ale taky klam.) Možná, že i vám se bude nějaký figl někdy hodit. Proto vám občas nějaký nabídneme.

Figl na oheň se svíčkou

patří mezi tábornické dovednosti. Dokážete tak zapálit oheň jednou zápalkou i za nepříznivého počasí. Musíte to ovšem ovládat! Potřebujete k tomu svíčku, žádnou vánoční a z dortu, spíš tlustší se silnějším knotem. Dále musíte mít troud – byť trochu zvlhlý – nebo jiný zápalný materiál.

Podobně jako jiné otevřené zdroje ohně, musíte i svíčku chránit před větrem – například nějakou nízkou zástěnou z materiálu, který je po ruce. Také můžete vyhrabat jamku, nebo kolem ní vystavět ochranu z kamení.

Troud umístíte nad plamen svíčky. Navršte jej na horní okraj zástěny, nebo z něj vytvořte kolem svíčky jakýsi stan. Po zapálení troudu svíčku z ohniště vyndejte a zhasněte – uschovejte si ji pro příští použití. Rozhodně vás nezatíží při výpravě či delší vycházce za chladného počasí. Může být i součástí trochu větší „kápézetky“ – krabičky poslední záchrany.

Šroubky a šrouby zapuštěné do dřeva a dřevotřísky

zejména ty namáhané – např. u pantů, klik, háčků atp., se občas „vyžvejkají“, čili uvolní. Upevnit je můžete jednoduše – párátkem! Figl je v tom, že si šroubek svým závitem vložku natlačí do vytlačených závitů dírký.

Šroubek vyšroubujte a do dírký zastrčíte párátko (dřevěné a ploché!). Ulomte je tak, aby kousek dírký přečníval a šroubek znovu zašroubujte. Bude opět pevně držen.

U větších šroubů můžete místo párátko použít kousek sirky nebo štěpinky dřeva. Někdy budou potřeba i dvě vložky, případně je můžete namočit do vhodného lepidla.

Obrázek zavěsíte na zeď

aniž byste museli zatloukat skobičku nebo vrtat dírký pro hmoždinku, což je obtížné zejména v panelových bytech, kde bývají dva typy zdí – betonové a „měkké“ příčky. Zatímco na beton musíte mít vrtáčku, do siporexu se dá skobička málem zatlačit prstem – ale také snadno vypadne. Existuje však figl se suchým zipem! Odstrihnete si kousek (podle velikosti i hmotnosti obrázku) a jednu plošku zipu nalepíte na vybrané místo na zeď, druhou pak zezadu na obrázek do místa, kde bývá očko na zavěšení. Když lepidlo zaschne, stačí obrázek zavěsit přitisknutím na zeď.

Technikus

Sami o sobě

Lesem ke hvězdám

Praha Ďáblice

Netradiční večerní pohádkový les uspořádala 68. PS Lvičata v sobotu 10. října v Ďáblickém háji. Akce navazovala na předcházející dva ročníky, které se konaly pod názvem „Dětské dopoledne“. Začátek byl od půl šesté večer v lomu (tzv. „areál zdraví“), kde byla možnost opéci si na připraveném ohni buřty.

Samotná trasa pohádkového lesa byla lemována 12 stanovišti, každé dle jednoho znamení zvěrokruhu, kde děti plnily rozličné úkoly – bylo zde například provazové bludiště, při rozpoznávání předmětů ve tmě se mohl ověřit cit v rukou a potmě si děti vyzkoušely i malování obrázku. Na dalším stanovišti se poznávaly vůně, při lovu papírových rybiček se zase hodily šikovné a hbité prsty. Na stanovišti „Váhy“ se pak – jak jinak – zkoušela práce s váhou a odhad při vyrovnávání váhy, síla pak byla klíčem k úspěchu při přetahování se lanem na stanovišti „Lev“.

Když pak děti dorazily do cíle u Ďáblické hvězdárny, dostaly všechny za splnění úkolů odměnu a zároveň mohly navštívit hvězdárnu a zhlédnout krátký film o souhvězdích. I když to chvílemi vypadalo s počasím nahnutě, kromě chvilkového drobného mrhlení se nám déšť vyhnul – silně pršet začalo naštěstí až po skončení akce. Té se účastnilo přes 150 dětí, její průběh a přípravu zajišťovalo na 40 dobrovolníků. Poděkování patří i Magistrátu Hlavního města Prahy, který konání pohádkového lesa finančně podpořil.

Ondřej Machulda, 68. PS Lvičata

Na vlastní pěst

Horní Bříza

V neděli 18. října uspořádala PS Horní Bříza ve spolupráci s SDH Horní Bříza a PS MP Obora 12. ročník branného závodu „Na vlastní pěst“. Závodníci byli rozděleni do čtyř věkových kategorií. Celkově se sešlo 118 soutěžících, kteří absolvovali za nepříznivého počasí trasu dlouhou kolem 5 kilometrů s 19 stanovišti branného charakteru. Poděkování za uspořádání akce náleží všem 40 pořadatelům.

Jaroslav Novák, PS Horní Bříza

Užitečný víkend

Čimelice

Poslední prodloužený zářijový víkend strávili nejen středočeští pionýři na své základně v Čimelicích, kde proběhlo proškolení instruktorů a vedoucích pionýrských skupin.

V pátek si všichni zahráli pár malých her a strávili tak příjemný večer. Celé sobotní dopoledne i odpoledne probíhaly tematické úseky školení. Instruktoři a vedoucí byli seznámeni s tím, co Pionýr vlastně je, čím se zabývá a o co usiluje. Proběhlo proškolení pro pořádání, organizaci a bezpečnost celoročních aktivit, ale i víkendových akcí pro děti. To vše pod vedením Josefa Chládky a Petry Zavadilové. V pauzách mezi školeními si účastníci akce mohli vyzkoušet paintball, čtyřkolku, nebo lanové aktivity. Večer proběhla poslední přednáška o propagaci a plánovaných akcích. Nedělní dopoledne bylo ve „zkouškovém“ duchu. Všichni napsali test připravený školiteli a ohodnotili kurz. Školení byla velice poučná pro všechny, kteří mají v Pionýru nějaké plány a chtějí v organizaci i nadále aktivně pracovat.

Eliška Černá, PS Veteráni, Kladno

Na Habartovských toulkách

Habartov

V Habartově se 19. září za nádherného počasí konal již 18. ročník pochodu Habartovské toulky a pro děti Pohádkový les. Pořadatelem pochodu byla naše PS desátníka Stanislava Roubala. Děti ze skupiny zajišťovaly i soutěže a hry. Start i cíl pochodu byl v Domě dětí v Habartově. Hřejivé sluneční paprsky nabudily na pochod 98 účastníků, kteří se vypravili na trasy 5, 10, 16, 32 km (pěší) a 18, 35 a 65 km (cyklisti). Jako tradičně je čekala po cestě kontrola na hradě Hartenberg v Hřebenech, kde si přímo na nádvoří mohli opéct buřty, či se osvěžit nápoji, nebo si dát třeba kafe s oplatkou. Po cestě lesem pak řada z nich nasbírala i houby na smaženici a v okolí hradu kaštiny pro zvířata na zimu či jen tak pro štěstí nebo dětem na vyrábění zvířátek. V cíli dostali turisté a cykloturisté na památku pohlednici z pochodu, parádní razítka a diplom.

Součástí pochodu byl již podeváté Pohádkový les. Na cestě mohly děti potkat princezny, víly, ale třeba si i zabojovat s tříhlavým drakem. Na tříkilometrové trase je čekalo plno úkolů a her – např. puzzle, lovení rybiček, twister, malování či skládání obrázku, střelba na koš, skok v pytli, házení kroužků a další. Výhodou Pohádkového lesa je to, že se ho může zúčastnit prakticky každý. A tak jste na cestě lesem mohli potkat třeba i vozičkáře, matky s kočárky, či dědečky a babičky s vnoučaty.

Vladimír Marek, PS des. St. Roubala, Habartov

Pětiboj kamarádů

Šenov - Ondřejovice

O víkendu 18. - 20. září jsme vyrazili do Ondřejovic u Zlatých Hor, abychom se setkali s dlouholetými kamarády. Příroda nám přála, slunce páliło, noci byly ve stanech mrazivé a rána čerstvá. Při příjezdu do Jeseníků, naší cílové stanice, louka voněla, potůček bublal česky i polsky a nám se pomaličku připravovala večere. Zbývalo jen postavit stany, zahrát si pár seznamovacích her a pořádně se zachumlat do spacáků. Ráno, jen co jsme setřásli noční chlad, začali jsme se rozdělovat do týmů po čtyřech lidech. Velcí nebo malí, holky nebo kluci, oddíl či neoddíl... Letos to bylo jinak, než předchozí ročníky. Nesoupeřili jsme mezi pionýrskými skupinami, ale vytvořili jsme týmy smíšené. Museli jsme najít společnou řeč a lépe se poznat, ale to pro nás nebyl žádný problém! Po pár minutách by nikdo nepoznal, že jsme ze tří různých PS – Radar, J. A. Komenského a Šenov. A mohli jsme začít bojovat. Číslovací štafeta se ze začátku zdála jednoduchá, ale přemýšlet a hledat správné číslo po krátkém, ale intenzivním běhu není tak snadné. V další disciplíně s názvem Puška jsme museli chytit dvanáct malých míčků vystřelených ze speciální pistolky. V pětiboji nesměla chybět ani tradiční Štafeta, ve které nikdy není až do poslední chvíle o vítězi rozhodnuto. Ping-pong s kuchyňskými prkýnky dal zabrat i těm nejzkušenějším z nás, ale byla u něj legrace. Poslední disciplínou byla Ohňovaná. Přepálit provázek natáhnutý ve výšce dřevem z vlastního sběru, které se muselo vejít jen do ešusu, se povedlo jen nejlepší. Kromě soutěžních disciplín jsme si zahráli i spoustu her na louce a v klubovně. V neděli nás čekalo balení, vyhodnocování, loučení a cesta domů. Víkend utekl rychle, ale všichni jsme si ho pořádně užili.

Za PS Šenov Juráš Chrástek a Veronika Perzynová

Ve Strašicích se střílelo

Hrádek

Sobota 10. října byla pro téměř padesátku pionýrů z Hrádku dlouho očekávaným datem. Jelo se na výlet ke kamarádům z PS Strašice. Oddíl Hvězda tam pořádal střeleckou soutěž „Brdský střelec“, která byla letos i srazem oddílů našeho okresu. U bývalého muničního skladu to žilo. Kolem stovky účastníků se po zahájení zapisovalo do tříčlenných hlídek. Zástupci oddílů Hvězda a Bobříci ze Strašic, Divoká Orlice z Rokycan a z Hrádku Kamínky, Cvrčci, Oáza, Rychlonožky, Lesníček, Stopa a Mraveniště na šesti stanovištích stříleli ze vzduchovky na špalíky, z pistole na zavěšené pohyblivé terče, prakem, „kuličkovou“ pistolí i šipkami a granátem házeli do rámu „okna“. Chladné počasí se podařilo ošálit gulášem ze školní jídelny v Hrádku a dostatkem pohybu a dobré nálady.

Šestadvacet nováčků

Letošní školní rok zahájilo na PS Pionýr Hrádek činnost 11 oddílů a 3 kluby. Začátkem měsíce se zúčastnilo deset zástupců otevření asijské části botanické zahrady v ZOO Plzeň. Při této příležitosti proběhlo setkání kmotrů zvířat a ptáků. Protože sponzorujeme Emu hnědého, byly i naše děti mezi pozvanými.

Mimo schůzky, které probíhají pravidelně každý týden, proběhlo setkání oddílů s novými členy z prvních tříd, kterých se přihlásilo 26. U pionýrských chatěk se mohlo posedět a občerstvit se, probíhaly různé soutěže. Doplněním programu byla ukázka činnosti místního Kynologického klubu. Zváni byli i rodiče a neorganizované děti. Téměř stovka účastníků tak strávila pěkné odpoledne. To samé platí o dopoledním turnaji v malé kopané, který se uskutečnil již posedmé 3. října. 50 kluků a děvčat bojovalo o putovní pohár starosty města. Na organizaci se podílela školská komise při městském úřadu.

Město opět pomohlo

V roce 2003 v Hrádku propůjčilo město bývalou budovu městského úřadu dětem, přesněji občanských sdružením, které s dětmi a mládeží pracují. Jsou to NE-HA, zaměřená na výtvarnou činnost, a Pionýr, který nabízí všestrannou nabídku pro volný čas. Každý den zde probíhá průměrně od 15.00 do 20.00 hodin různorodá činnost. Letos v září město finančně zajistilo vymalování kluboven a přilehlých prostor tohoto Domu dětí a mládeže.

Vlasta Vasková, Pionýr Hrádek

Všechno nejlepší!

7. 11. slaví Vladimír Kellner z PS Zouvalka (Jihomoravská KOP) své 60. Narozeniny.

Blahopřejeme a přejeme hodně zdraví, pohody a elánu do další práce v Pionýru.

Zájmy, vztahy, vlivy

Pionýrské rodinné stříbro: „Nesmrtelné“ oddíly 3.

„Nesmrtelné“ dlouhodobě pracující oddíly jsou zpravidla v okolí uznávané veřejností a stávají se tak propagátory Pionýra ve městech, obcích, ale i v celé republice. Tyto oddíly jsou zároveň i malými

sociálními skupinami. Zkušenosti a kvalifikovaní vedoucí obvykle vědomě a někdy i možná nevědomě z vlastní zkušenosti jejich znaky uplatňují.

Členové jsou spojeni trvalejšími svazky

Důležitými znaky fungující sociální skupiny je fakt, že její členové se znají a komunikují tváří v tvář. Zcela přirozeně i v neformálních dětských partách při společné činnosti **se vytvářejí společné normy**, závazné pro chování členů skupiny. V pionýrských oddílech jsou a měly by být společné normy dané pionýrskými ideály, tradicemi a zvyky oddílů, skupiny, společným zájmovým zaměřením oddílu, souvisejícím i se zapojením oddílu do významných akcí sdružení, jeho soutěží a dalších aktivit, ale i dohodnutým jednotným oblečením členů, spojeným s různými doplňky (šátky, trička, čapky, odznaky, odbornostní i jiné nášivky atd.), ale také jasnými vazbami ve vztazích mezi vedením i dětskými členy.

Co spojuje děti?

Otázka, kterou si jistě dokáže zodpovědět i začínající instruktor. Je to **zájem být s kamarády** (tedy úzké vztahy) a dělat s nimi to, co je baví. Jenomže to samo o sobě v sobě slučuje i celý široký okruh dalších zájmů. A ty s věkem, vzděláním i životními zkušenostmi přibývají a narůstají. Už v mateřských školách můžeme pozorovat, že ve třídách, vytvářených podle věku dětí, vznikají další neformální skupinky dětiček, které „spolu mluví a hrají si“. S věkem se děti postupně zařazují do formálních sociálních skupin školních tříd, vznikají i party kamarádů, kteří mají k sobě blíž třeba proto, že je zajímá nějaký školní předmět, i naopak proto, že je škola „nebaví“. Přibývají ale i neformální uliční party kluků, kteří spolu chodí hrát fotbal, nebo děvčátek, hrajících si své hry. Vzpomeňme jen na „Bylo nás pět“ Karla Poláčka, nebo Foglarovy „Rychlé šípy“. Jsou to jistě idealizované dětské party, řešící své starosti a problémy i vztahy s vrstevníky i s dospělým okolím podle svých představ a ideálů,

ale vždy v hlavním zájmu dosažení společných cílů. Ostatně autoři všech literárních, filmových i televizních děl o dětských partách se snaží naplnit i určité výchovné poslání. Jenže život jde někdy jinými cestami.

Vliv rodičů a společenských trendů

Od raného dětství až do období dospívání má hlavní vliv na okruh dětských zájmů rodina. Otec, který má rád fotbal, samozřejmě chce dostat svého synka do nějakého fotbalového oddílu, maminka, která ráda zpívala a tančila, pro svou dcerku hledá pěvecký nebo taneční zájmový útvar, vzdělaní rodiče se snaží rozvíjet vzdělání svých potomků i dalšími formami mimoškolního vzdělávání atd. A přibývá i tzv. problémových dětí z problémových a rozvrácených rodin. Nelze opomenout ani sociální faktor současného sdružování dětí. Vytvářejí se skupiny dětí „in“, oblečené ve značkách, a děti „out“, jejichž rodiny na to prostě nemají. S tím souvisí i domácí poučení: „S tím se nekamaraď, podívej, jak vypadá...“ Společenský trend posledního dvacetiletí také vede ke zbožnění individualismu a odsuzování nesprávně chápáného kolektivismu v duchu často slýchaného poučení: „Starej se hlavně sám, sama o sebe a na ostatní se neohlížej!“ Stoupenci takového individualismu, si asi neuvědomují, že i špičkoví tenisté či automobiloví závodníci mají kolem sebe někdy i početné týmy (sociální skupiny) trenérů, poradců, masérů techniků atd., **bez nichž by jejich individuální talent nikdy nevynikl.**

Smysl organizovaného sdružování dětí a mládeže

Snaha lidstva organizovaně sdružovat děti a mládež sahá až do starověku, kdy začaly vznikat první školy. Vést své potomky k rozvoji i na základě jejich zájmů začaly už generace dávno před vznikem různých dětských sdružení a organizací. Vzpomeňme jen

J. A. Komenského a jeho „Školu hrou“. S technickým, hospodářským a kulturním rozvojem světa se však ukázala potřeba vytvářet kromě rodiny a školy i **třetí „pilíř výchovy“** ve volném čase mladé generace – její organizovaná sdružení, v jejichž člancích (oddílech, střediscích, skupinách) se propojují spojující rysy neformálních sociálních skupin (dětské zájmy a s nimi spojené hry, ideály a představy) s promyšleným, ale i neformálním vedením dospělými k dobru a zamezování společensky negativních vlivů. Tak nakonec vzniklo i pionýrské, skautské i jiná hnutí. Po desetiletích pokusů, omylů, někdy i zneužití se ukázalo, že vlastně nejdůležitější složkou každé organizace dětí a mládeže jsou právě malé sociální skupiny (oddíly) a z nich právě ty, které dokáží existovat dlouhodobě, vytvářet v duchu programu svého sdružení i vlastní normy a tradice a ovlivňovat tak postupně i několik generací ve svém okolí.

Karel Krτίčka

Střelka Čestice

Oddíl Střelka vznikl 1. 10. 1979. Původně byl zaměřen na turistiku a tábornictví a několik let pracoval i jako Turistický oddíl mládeže při TJ Fezko Strakonice. Z oddílu vyrostla Pionýrská skupina Podlesáci, aktivní a známá i z Mozaiky, sdružující několik oddílů. Má pravidelné schůzky v klubovně. Svým členům nabízí jednodenní i vícedenní akce, letní tábor ve vlastní táborové základně Kolčava, turistiku, kulturu, sport, výlety, setkání, soutěže, turnaje, divadlo a spoustu dalších aktivit.

Zpracováno z webu
www.strelkacestice.wz.cz

Zdroje: Kapitoly o tvoření kolektivu v dětské organizaci, (ÚR Čs. Pionýra a Mladá fronta, 1968, autorský kolektiv dr. J. Pelikán CSc., dr. J. Haškovec CSc., dr. Z. Jesenská CSc., dr. B. Hofbauer CSc., Dr. J. Šturma a další). **Kapitoly ze sociální psychologie**, (ÚR PO SSM a Mladá fronta, PhDr. S. Hirschová, 1977), **Sociální psychologie**, (Academia 1999, Prof. PhDr. M. Nakonečný).

Hry nejen do klubovny

Zima se blíží a hraní venku už není žádná sláva, proto by se vám mohly hodit náměty na hry do klubovny. Následující hry se dají většinou hrát kdekoli,

takže je možná využijete i jako zpestření programů v přírodě. Některé nejspíš znáte, jiné třeba ne, tak ať vám přijdou vhod.

Chytni ukazováček

(postřeh, koordinace pohybů)

Pomůcky: žádné

Místo: kdekoli

Čas: 5 minut

Počet hráčů: jakýkoli

Hráči se postaví do kruhu tak, aby se téměř dotýkali rameny. Na pravé ruce zvednou ukazováček a dají ho před spoluhráče napravo. Levou ruku dají dlaní dolů nad natažený ukazováček spoluhráče nalevo. Na povel „ted“ je úkolem hráče chytit ukazováček spoluhráče zleva a uhnout ukazováčkem spoluhráči z druhé strany. Hrajeme několikrát, měníme ruce.

Jeden hráč (dále jen M) si myslí nějaké slovo (například „pes“) a vysloví jeho první písmeno. Úkolem ostatních je myšlené slovo uhodnout. A jak? Hádají tak, že jeden z hráčů si vymyslí slovo, které by mohlo začínat na písmeno, které řekl M. Myslí si například plot, ale to slovo nesmí říct nahlas, může ho pouze popsat. To znamená, že řekne, je to kolem domu. Pokud někoho z ostatních napadne, co by to mohlo být, řekne „Kontakt“ a odpočítává od 10 do jedné. Poté oba naráz (ten, co popisoval plot, a ten, co řekl kontakt) řeknou myšlené slovo. Pokud se shodnou, M musí říci další písmeno slova, které si myslí. Pokud se neshodnou, kontakt se nepodařil a M neříká další písmenko. M také může kontakt přerušit tím, že řekne slovo (plot), které si ostatní myslí, když odpočítávají kontakt. Hra končí ve chvíli, kdy někdo z hráčů uhodne myšlené slovo, nebo když M prozradí všechna písmenka.

Netušila jsem, že tato hra zaujme moje děti, ale měla opravdu velký úspěch. Když kamkoli jedeme, samy ji začínají hrát.

Kontakt (rozšíření slovní zásoby)

Pomůcky: žádné

Místo: kdekoli

Čas: jak dlouho bude bavit

Počet hráčů: do 10

Hráči se rozdělí na dvě stejně velké skupiny. Sednou si na židle do dvou řad zády k sobě a chytí se za ruce. Na jednom konci řady je vedoucí hry, který hází korunou. Hráči, kteří k němu sedí nejbližší, se dívají na něj a na to, co hází. Ostatní hráči se dívají na druhou stranu, kde leží předmět, který na povel chytají. Vedoucí hry hodí korunou. Pokud padne panna (1), první hráč pošle signál stisknutím ruky. Když padne orel (lev), signál se nepouští. Úkolem posledního je chytit předmět co nejrychleji po tom, co k němu přijde signál. Skupinka, která chytí předmět jako první, vyhrává a posouvá se. Hráč, který chytil, jde dopředu k vedoucímu hry. Pokud předmět chytí špatně, posouvají se obráceně. Hrát se může do té doby, než se jedna skupinka vrátí na svá původní místa, nebo do určitého počtu bodů.

Elektrika trochu jinak

(postřeh)

Pomůcky: židle

Místo: místnost

Čas: 10 – 15 minut

Počet hráčů: jakýkoli

(kdyby to vyšlo, tak sudý)

Na začátku nějaké delší aktivity řekneme hráčům deset měst – jakýchkoliv (např. Liberec, Pardubice, Mělník, Kolín, Zlín, Ostrava, Kopřivnice, Mladá Boleslav, Hodonín, Soběslav). Obtížnost měst by se měla volit podle věku hráčů. Města se hráčům řeknou několikrát po sobě. Je důležité je říkat pomalu a zřetelně. Po odříkání měst by měla následovat hra (klidně i několik – opět záleží na věku hráčů), aby hráči museli myslet na něco jiného. Po hře se hráčům rozdají papíry a oni mají za úkol napsat všechna města, která si pamatují.

Má osobní zkušenost s touto hrou je velmi dobrá. S věkem mých dětí v oddíle zvyšuji i dobu mezi zadáním měst a koncem této hry. Někdy to je i na dobu poloviny schůzky – 1 hodina.

10 měst (paměť)

Pomůcky: žádné

Místo: kdekoli

Čas: celá

schůzka (třeba

hodina i víc)

Počet hráčů:

jakýkoliv

Uzel (spolupráce)

Pomůcky: provaz, lano

Místo: klubovna, hřiště

Čas: 10 minut

Počet hráčů: do 10 (podle délky provazu)

Úkolem hráčů při této hře je uvázat vedoucím zadaný (nebo vylosovaný) uzel. Všichni hráči se drží oběma rukama provazu a nesmí se pustit. Pak všichni dohromady musí na provaze uvázat daný uzel, aniž by se kdokoli pustil.

Pokud je tato hra pro děti moc jednoduchá, můžete ji zkusit poslepu, což je opravdu mnohem složitější.

Kromě jednoho mají všichni hráči zavázané oči. Postaví se do řady vedle sebe a dostanou do obou rukou lano – kromě vidoucího. Ti, co nevidí, musí mlčet, pouze vidoucí může mluvit. Úkolem vidoucího je navigovat ostatní k tomu, aby z provazu vytvořili kruh. (Obrazce mohou být jakékoli, záleží na věku a zkušenostech hráčů.) Když je vidoucí přesvědčen, že úkol splnil, oznámí to vedoucímu a poté si všichni mohou sundat šátek a podívat se, co vytvořili.

Varianta: Všichni hráči mají zavázané oči a všichni mohou mluvit. Výsledek hráče většinou velmi pobaví.

Kruh poslepu (spolupráce)

Pomůcky: šátky pro každého hráče, lano

Místo: klubovna, hřiště

Čas: 15 minut

Počet hráčů: jakýkoliv

Vedoucí položí misku na papír dnem vzhůru a obkreslí ji.

Hráči na krk figurky (nejlépe od Člověče, nezlob se) přiváží provázek cca 1,5 metru dlouhý. Hráči figurku postaví do kruhu a provázek drží v ruce. Vedoucí hází kostkou. Pokud hodí liché číslo, hráči musí figurku vytáhnout z kruhu, než vedoucí přiklopí misku. Pokud padne sudé číslo, nic se neděje. (Samozřejmě to může být naopak, nebo se může utíkat třeba jen na jedno dohodnuté číslo.) Za chycení figurky i její vytažení na špatné číslo dostává hráč trestný bod. Při dosažení limitu, který stanovíme podle toho, jak dlouho chceme hrát, hráč vypadává. Poslední ve hře je vítěz.

Nervíci (postřeh)

Pomůcky: figurky, provázky, stůl, miska, papír, hrací kostka

Místo: klubovna

Čas: 15 minut

Počet hráčů: jakýkoliv

Duchové opět ožili!

Protože nám do Mozaiky přicházel zpráva z vašich letních táborů ještě v průběhu října, věnujeme jim prostor i v tomto čísle, i když od prázdnin už utekla spousta času.

Již popatnácté vyhradili švermovští pionýři jeden prázdninový týden předškolákům a jejich rodičům. Setkávají se sice společně v průběhu celého roku – při pravidelných schůzkách, na společných výletech, při pionýrském posvícení, pouti, Mikulášské, karnevalu, dni dětí a dalších akcích. Ale společný týden je završením celoroční činnosti.

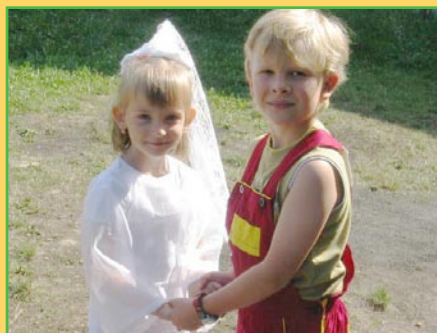
Na táborové základně v Mrtníku u Komárova se sešlo na sedmdesát dětí, maminek, tatínků a dokonce i jedna babička. Jako každoročně i letos je pobytem provázela celotáborová hra, tentokrát inspirovaná filmovou pohádkou Ať žijí duchové! Většina her souvisela přímo s filmovým scénářem – ať už to bylo podepisování

v hradní hladomorně, noční strašidelné vyprávění u ohýnku, pronásledování chamtivého Jouzy, sázení stromků, plenění zahrádky švagrové Pilátové (alias Černé kroniky) nebo opravování hradní zříceniny. Děti si také vyzkoušely, jak se staví maketa hradu z kostek cukru, jízdu Hradní střelou nebo práci s obřím náradím. V blízkosti tábořiště pak všichni společně vybudovali hrad Mrtník, kde se poté odehrávala většina her. Zajímavým zpestřením byla návštěva skupiny historických tanců, šplhání po provazové síti zavěšené mezi stromy, spaní pod širákem a skákání na velké trampolíně, kde řádili i ti nejmenší prckové.

V duchu pohádky chodili kluci v montérkách a pracovním oblečení a holčičky byly oblečené jako víly.

v místech, kde se film Ať žijí duchové natáčel. Děti prokázaly svojí odvahu v hradních sklepeních, rozezvučely stěny hradního nádvoří zpěvem filmových písniček a přímo z rukou rytíře Brtníka z Brtníku a jeho dcery Leontýnky obdržely pamětní listiny. Rytíř ještě vyslovením kouzelné formule „alá gips“ proměnil všechny skřítky v sádrové trpaslíčky, takže každé dítě si v ruinách našlo jednoho na památku.

S divadelním ztvárněním nám letos pomohli i rodiče – Leontýnka naučila děti kouzlit, Honza Dlouhý úspěšně vyjednával s Družstvem Pro Hrad Brtník, Jouza kul pikle se švagrovou Pilátovou, hajný zazpíval a daroval dětem stromky, které všichni společně zasadili. Rytíř Brtník z Brtníku s neodmyslitelnou Francovkou na vše pečlivě dohlížel a zapůjčil rodičům zjevný pergamen, aby si mohli zapamatovat latinský text a kdykoli tak přivolat duchy na pomoc. Každý den se také všichni naučili jednu filmovou píseň z táborového zpěvníčku, do kterého postupně přibývaly obrázky filmových hrdinů. Vyvrcholením celého týdne byla návštěva hradu Krakovce, kde nám laskavý pan kastelán umožnil zinscenovat závěrečné představení přímo

Díky tomu, že je zajištěno společné stravování a maminky se dobrovolně střídají v úklidu budovy, mají rodiče šanci věnovat se dětem mnohem více a vychutnat si celý pobyt naplno, bez všedních starostí. Každoročně také vyrábějí po večerech pro své děti nějaký dárek – letos to byla magnetická kopretina symbolizující vílu Leontýnku. I ta se nakonec – stejně jako ve filmu – proměnila v obyčejnou dívku, ale všem zůstaly pohádkové zážitky a vzpomínky na týden plný duchů, skřítků, písniček, sluníčka a pohody.

Fotografie a aktuální informace o dalších připravovaných akcích najdete na webových stránkách skupiny: svermovacek.pionyr.cz.

Marie Zpěváková

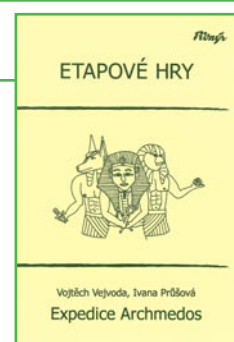

Expedice Archmedos

Třetí Pionýrem vydanou CETEH je hra s poněkud záhadným názvem, který je ve skutečnosti zkratkou – ARChEologové v Měličanech u DObrušky. Autory jsou Vojtěch a Ivana Vejvodovi. CETEH je uzpůsobena pro 12 herních dní a desetičlenné věkově smíšené družiny. Jak název napovídá, příběh hry se točí kolem archeologie, vykopávek a tajemství dávné minulosti. Cílem hry je přiblížit dětem zábavnou formou archeologii, umožnit jim nahlédnout do historie a něčemu se přiučit. Důležitým prvkem je soudružnost družin i možnost, aby vynikl každý bez rozdílu věku a vědomostí.

Tato hra, stejně jako ostatní vydané, je ke stažení na Servisu Pionýra (servis.pionyr.cz).

red

Ve jménu krále II

V neděli 2. 8. se už poosmnácté konal Letní pionýrský tábor, který pořádá PS des. St. Roubala na táborové základně „Sluničko“ u Rotavy.

Tábor byl zahájen, když vlajková četa vyvěsila na stožár státní vlajku. Ovšem lákavější než vlajka je táborák, u kterého jsme se po večeri společně usadili. Děti s nadšením čekaly, co se bude dít. Najednou vtrhl k ohništi potrhlý panoš a volal: „Povstaňte, přichází purkrabí!“ Děti povstaly a purkrabí Fanda přišel se svojí družinou. Všichni užasli nad krásnými kostýmy. Následovalo pasování panoše do stavu rytířského a celotáborová hra byla započata. Druhý den začal netradiční rozcvičkou v podobě svižného tance. Po snídani jsme se dali do budování hradu. Čekala nás výzdoba hradní budovy, postavení hradeb, vytvoření mučírny a kolbiště atd. Večer jsme také vyzkoušeli novou hru s názvem „Středověký fotbal“. V úterý bylo naším úkolem vytvořit si středověký oděv. Batikovali jsme trička, ozdobili si límeček a ušili váček na své stříbrňáky. Vzhledem k tomu, že se v hlubokých černých lesích objevili lapkové a loupežníci, dali jsme se do nácviku obrany hradu. Večer jsme opět trénovali náš středověký fotbal, kterému jsme dali název „Hra“. Ve středu jsme si museli vyrobit rytířskou zbroj a zbraně, abychom mohli účinně ochránit hrad. Pak nás čekal rytířský turnaj. Všichni proti sobě udatně bojovali dřevci v sedlech svých ořů, srážedly na kládě či se snažili poslepu jeden druhého trefit molitanovým pytle. Ve čtvrtečním dopoledni jsme se vydali na Rotavské varhany hledat kouzelnou bytost a museli jsme si zapamatovat vše, co měla na sobě. Cestou zpátky jsme nacvičovali dobový tanec. Odpoledne pokračovalo rytířskými souboji – přetlačováním dvojic z kruhu molitanovými štouchadly a bojem s palicemi a štítem. Poslední disciplínou byla hra na posly, kdy děti běžely

vyznačenou trasou a během půlhodiny ji musely uběhnout co nejvícekrát.

V pátek dopoledne jsme vyráběli koňské spřežení. Každý oddíl si vybral svou princeznu nebo prince, kterého budou vozit v kočáře, a ostatní byli součástí kočáru. Odpoledne bylo výjimečně teplé počasí, proto jsme se chtěli trochu zchladit. Každý mohl podstoupit vodotripičskou zkoušku, při které si lehl v plavkách na zem a vedoucí ho pomalu poléval studenou vodou. Ten, kdo toto polévání podstoupil bez jakéhokoliv škubnutí, ji složil úspěšně. Poté jsme dostali další úkol – stavění hradu z papírových kvádrů, pro které si musely děti doběhnout na kopeček v lese, přičemž je nesměl chytit loupežník. Sobotní dopoledne jsme strávili turnajem ve hře zvané „Hra“, který byl díky pečlivému tréninku velmi vyrovnaný. Po turnaji ti, co měli odvalu, procházeli houštím kopřiv. Za tento úkol dostali prsten a další rytířskou ostruhu. Odpoledne jsme potrestali hlídku za to, že neuhlídala vlajku, bahenní lázní. Poté jsme se všichni schladili velkou vodní bitvou. Když jsme se usušili, šli jsme do lesíka stavět vlastní návrhy hradů. K večeru se konalo první pasování na rytíře a večer se konala další stezka odvahy. Děti musely tentokrát projít kolem hrozného tříhlavého draka. Naši rytíři a panošové to ovšem skvěle zvládli a drak nikoho nezranil. V neděli se otevřely brány hradu pro rodiče. Děti pro ně už dopoledne vyráběly šperky a drobné předměty na uvítanou. Odpoledne přijeli rodiče a čekala na ně prohlídka hradu. Někteří panoši měli tu čest, že byli pasováni před rodiči do stavu rytířského. Po návštěvním dnu jsme navrhovali hrad a kreslili portréty svých vedoucích. Vzhledem k tomu, že jsme už byli trochu unavení, tak jsme polední klid strávili hrou na Šípkovou Růženu. Ten, kdo spal nebo aspoň dělal, že spí, dostal stříbrné a body pro tým. Když jsme se vyspali, zahráli jsme si na slepé rytíře. Každý měl zavázané oči a byl dezorientován lehkým úderem do přílby. I přes tento handicap se musel štouchadlem trefit do cíle. Nebylo to nic jednoduchého.

V noci hlídka zpozorovala, že se kolem tábora pohybují rytíři z jiného hradu, proto vyhlásila poplach. Každý okamžitě obsadil své pozice na hradbách. Hrad se nám podařilo uchránit a bandity po chvíli pochytat. Čekalo je nepříjemné mučení, ze kterého se nakonec vykoupili sladkostmi.

Nastalo úterní dopoledne a purkrabí Fanda zadal všem bojový úkol vyrobit čarodějnicí z materiálu nalezeného

v lese. Všem se moc povedlo. Po výborném obědě se pořádalo veleturnaj ve vybíjené mezi družstvy. Síly byly vyrovnané a zápasy napínavé. I stateční rytíři a panoši si ale potřebují odpočinout, a proto si všichni společně zahráli odpočinkovou hru s názvem „Mimikry“. V této hře se děti schovávají v lese a vedoucí je po určeném časovém limitu hledají. Ti, co se schovají dobře a jsou nenalezeni, dostanou za odměnu stříbrňáky a bod pro oddíl. Po večeri jsme se všichni sešli u táboráku, kde jsme odsoudili všechny čarodějnice k nemilosrdnému upálení. Ve středu dopoledne jsme vyrazili na úklid hranic od odpadků. Po obědě se k nám donesla zpráva, že náš hrad přijede zkontrolovat král s družinou. Na jeho počest jsme naplánovali bál a pro jeho smutné princezny rozveselení. Proto celé odpoledne probíhaly přípravy masek a nacvičování scének. Před večerí opravdu přijel král se svou družinou. Dostalo se mu uctivého přivítání a po večeri se na královu počest konalo úspěšné rozveselování smutných princezen a bál ve formě diskotéky. Čtvrteční odpoledne přineslo další zkoušku našich dovedností, a to střelbu ze vzduchovek a praku. Po svačině nastal dlouho očekávaný turnaj ve vybíjené mezi dětmi a dospěláky, který se protáhl až do večerního vyhodnocení. Ani letos se dětem nepodařilo družstvo dospěláků porazit. I když měly celkem dvacet sedm životů, na ty dlouhání vedoucí to nestačilo. Snad příště. Nastal pátek a s ním balení, příprava na zítřejší cestu domů a také večerní vyhodnocení celého tábora. Jako první si poděkování od všech zaslouží naše kuchařky za to bezva jídlo, které nám tu vařily, a také naši vedoucí a instruktoři, kteří si s námi hráli a bavili nás, i když jsme je někdy opravdu dost zlobili. Potom se již vyhodnocovalo naše snažení zde na hradě. Nejlepší stan a stan prasátek, houbař, umělec, hradní bavič a další. Letos jsme ještě v noci netradičně stáhli státní vlajku ze stožáru a už jen poseděli u posledního ohýnku před odjezdem domů.

Tomáš Fajfr a Tereza Hausteinová

Záhadné vědní obory

Záhadná cizí slova označující vědní obory se snadno pletou. Stačí pozměnit jedno dvě písmenka a je tu úplně jiný obor – kupříkladu mykologie a mytologie se skutečně zabývají úplně rozdílnými věcmi. Zkuste si následující kvíz, kterým se možná seznámíte s obory, které jste dosud nepoznali.

1. Agronomie je:

- a) obor týkající se zemědělské výroby
- b) obor týkající se živočichů
- c) obor týkající se nerostů
- d) obor týkající se rozmnožování

2. Bionika zkoumá:

- a) využití znalostí stavby a funkcí neživých organismů
- b) využití znalostí stavby a funkcí živých organismů pro techniku a technologii
- c) využití znalostí stavby nerostů pro techniku a technologii
- d) využití znalostí techniky a technologie

3. Cytologie studuje:

- a) trávení
- b) vztahy
- c) rostliny
- d) buňky

5. Endokrinologie studuje:

- a) žlázy s vnitřním vyměšováním
- b) činnost orgánů
- c) pohybový aparát
- d) etologii

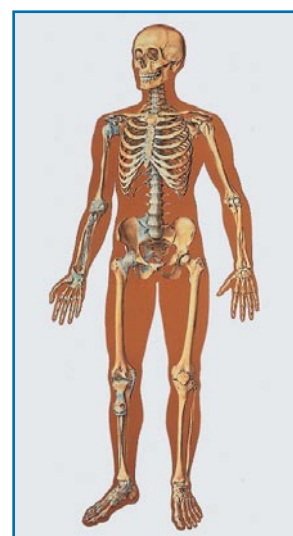

7. Genealogie studuje:

- a) generátory
- b) rodové vazby a posloupnosti
- c) zemský povrch
- d) stavbu jazyka

4. Daktyloskopie studuje:

- a) strukturu pokožky
- b) obrazy v zrcadle
- c) otisky prstů
- d) otisky bot

6. Fitogeografie studuje rozšíření:

- a) lidí na zeměkouli
- b) nerostů na zeměkouli
- c) rostlin na zeměkouli
- d) vody na zeměkouli

8. Heraldika studuje:

- a) dýky
- b) housle
- c) hrnce
- d) erby

9. Ichtyologie studuje:

- a) ryby
- b) savce
- c) hmyz
- d) ptáky

10. Kosmogonie nestuduje:

- a) vznik planet
- b) vznik planetárních soustav a hvězd
- c) vesmír jako celek
- d) vznik mlhovin a vesmíru

Správné možnosti:
1A, 2B, 3D, 4C, 5A, 6C, 7B, 8D, 9A, 10C.

Kaleidoskop

29. 10. 1969 – byla zprovozněna síť **ARPANET** se čtyřmi uzly – univerzitními počítači v různých částech USA. Tak byl učiněn jeden z prvních kroků k dnešnímu internetu.

1. 11. 1884 – byl na konferenci ve Washingtonu přijat **greenwichský poledník** za základ pro udávání zeměpisné šířky; jeho poloha od té doby určuje světový čas GMT.

1. 11. 1919 – se narodil herec **Radovan Lukavský**.

4. 11. 1945 – bylo založeno UNESCO.

9. 11. 1989 – byla natrvalo otevřena hranice mezi NDR a SRN; připomíná se jako **pád berlínské zdi**.

10. 11. 1759 – se narodil německý básník **Friedrich von Schiller**.

17. 11. 1989 – začala **sametová revoluce v Československu**. Povolené pietní shromáždění asi 15 000 převážně mladých lidí k uctění památky Jana Opletala, zavražděného nacisty v roce 1939, přerostlo v demonstraci požadující politické reformy, kterou policie tvrdě potlačila.

19. 11. 1989 – vzniklo v pražském Činoherním klubu hnutí **Občanské fórum (OF)**, jehož neformální hlavou byl disident **Václav Havel**.

20. 11. 1959 – přijalo VS OSN **Deklaraci práv dítěte**.

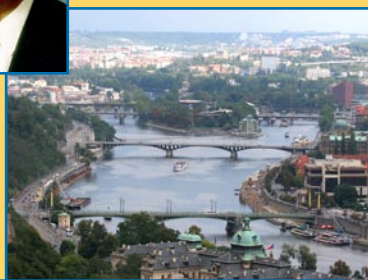
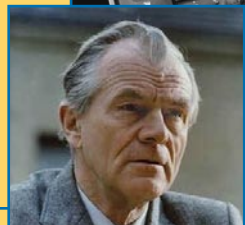
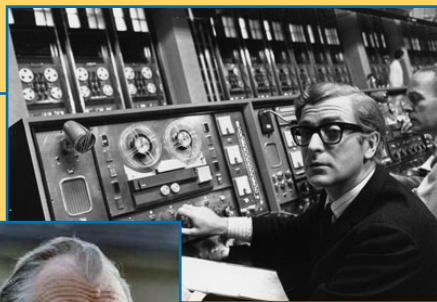
20. 11. 1989 – VS OSN přijalo **Úmluvu o právech dítěte**.

20. 11. 1989 – demonstrovalo na Václavském náměstí v Praze přes 150 000 lidí svůj nesouhlas s totalitním režimem v zemi. Velké manifestace a protesty se následně konaly i v dalších městech (největší z nich se konaly 25. a 26. listopadu v Praze na Letné). Začala stávka umělců, studentů vysokých a některých středních škol v celé republice.

24. 11. 1859 – vyšla kniha **Charlese Darwina O vzniku druhů přírodním výběrem**.

26. 11. 1909 – se narodil francouzský spisovatel a dramatik **Eugene Ionesco**.

29. 11. 1909 – se narodil se malíř a grafik **Adolf Zábanský**.

Zastánce míru mezi Palestinci a Izraelci **Izzeldin Abuelaish** navštívil Konferenci Forum 2000. Tento lékař z pásma Gaza, na jehož dům v syrském městě Jabala 16. 1. 2009 dopadly střely z izraelských tanků a zabily tři jeho dcery a neteř, ohromil a rozplakal řadu Izraelců srdceryvným telefonátem o pomoc do izraelské televize, na jejíž přímou intervenci se mu pomoci skutečně dostalo (sanitka odvezla ostatní zraněné do nemocnice). V současnosti v kanadském Torontu vzniká na počest jeho vizí a úsilí o nastolení míru a smíření mezi národy mezinárodní nadace. Je také kandidátem Kanady na Nobelovu cenu míru pro rok 2010.

NASA bombarduje Měsíc.

Je na Měsíci voda, nebo není? Jelikož vědci dosud nedokázali spolehlivě odpovědět, chce NASA její přítomnost dokázat hodně rázným pokusem. V říjnu narazila na povrch Měsíce více než dvoutunová raketa, jejíž výbuch postupně vzdmul prach do výše minimálně deseti kilometrů. Z „vybombardovaných“ částíček pak bude sonda mise LCROSS, která se na poslední chvíli odpojí od rakety, analyzovat, zda se v nich nenachází i voda.

Významný úspěch pro českou vědu.

Dva velké vědecké projekty evropského významu by mohly během příštích pěti let vzniknout poblíž Prahy. Jedním je **nejvýkonnější výzkumný laser na světě**, druhým pak jsou laboratoře pro biotechnologický a medicínský výzkum. Oba by měly být z největší části zaplacený penězi z fondů Evropské unie určených pro rozvoj méně rozvinutých regionů. Část prostředků – v obou případech stovky milionů korun – by však měl platit český stát.

Vltava již není stokou.

Řeka prošla od roku 1989 velkou očištnou kúrou, je mnohem čistší, takže v ní přežívají i ryby, které jsou na jakost vody citlivé. Vltava už zdaleka není špinavou stokou jako před dvaceti lety. **Je to čistá, krásná řeka**, která nedávno zažila vypuštění 25 metrů pstruhů a sivenů. V hlavním městě se dokonce objevil i úhoř. Podle Povodí Vltavy se kvalita vody v nejdelší české řece skokově zlepšila především v devadesátých letech, kdy se začaly mnohem lépe čistit splašky z továren i domácností.

V českých popelnicích

skončí každý rok hliníkové plechovky, plastové lahve či papír za tři miliardy korun. Všechny suroviny by se přitom daly znovu použít. Místo toho skončí nevyužité na skládkách, anebo vyletí komínem ve spalovně. V přepočtu na obyvatele je Česko v plýtvání surovinami podle odpadové analýzy na osmém místě z pětadvaceti států Evropské unie. Ze zemí východní Evropy je Česko dokonce první. Nezávislá studie ukázala, že v Česku nenávratně zmizí například plasty za 900 milionů korun, papír za 390 milionů nebo hliník za 330 milionů.

Obrázky z proužků

rukodělky

Materiál: barevný papír, nůžky, lepidlo na papír, tvrdý výkres, špejle, pravítko, tužka.

Postup:

Nastříháme proužky z tenkého barevného papíru A4; šířka proužku 0,5 cm, délka 30 cm.

Na špejli uděláme zářez.

Jeden konec proužku vsuneme do zářezu a otáčením špejle na ni papírový proužek pevně namotáme.

Spirálku pustíme (vyskočí jako pružinka) a opatrně sundáme ze špejle.

Spirálku slepíme a můžeme z ní tvarovat různé tvary. Obrázek složený ze spirál nakonec nalepíme na výkres.

Tvary:

Kolečko: spirála zůstane nezměněna.

Slza: jednu stranu kolečka palcem a ukazováčkem stlačte.

List: Dvě naproti sobě ležící strany kolečka vždy palcem a ukazováčkem stlačte.

Chcete-li motiv větší nebo barevnější, slepte několik proužků papíru k sobě.

Foto a zpracování Jelena Jurečková

